

<https://doi.org/10.52326/csd2023.20>

TOWARDS A FAIR AND SUSTAINABLE TRADE IN THE MUNICIPALITY OF CHISINAU

CĂTRE UN COMERȚ ECHITABIL ȘI SUSTENABIL ÎN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

Larisa Șavga¹, PhD., Veronica Butnaru², Feodosie Pitușcan³, PhD.

^{1,3} Trade Co-operative University of Moldova, 8, Gagarin av., MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova

² Național expert in public policies, Republic of Moldova

Abstract. Domestic trade plays an important role in contemporary society due to its impact on economic and social development. It completes the economic circuit of goods and contributes to the formation of GDP (approx.15% in recent years in the Republic of Moldova), to satisfying the consumption needs of the population and increasing the quality of life, to employment. A special significance in commercial activities belongs to the trade in the municipality of Chisinau, which holds about 75% of the turnover of the country's domestic trade.

The aspirations of our country's integration into the European Union, the signing of the DCFTA (2014) and obtaining the status of a candidate country for the EU accession (2022), on the one hand, and the contemporary challenges, including those related to economic, social and environmental sustainability, on the other hand, amplifies the importance of the multidimensional development of trade.

In this sense, the design of the future trade development strategies, adapted to the current challenges and the future changes of the market, is of great relevance.

The article analyzes the evolution of trade in the municipality of Chisinau in recent years, identifies the challenges it faces and argues the strategic milestones, priorities and development actions of this sector until 2030. Their implementation will contribute to ensuring economic balance and increasing the quality of life.

Keywords: *domestic trade, strategic priorities, trade development*

JEL code: *N70, M100*

Abstract: Comerțul intern joacă un rol important în societatea contemporană datorită impactului său asupra dezvoltării economice și sociale. El completează circuitul economic al mărfurilor și contribuie la formarea PIB-ului (cca.15% în ultimii ani în Republica Moldova), la satisfacerea necesităților de consum ale populației și creșterea calității vieții, la ocuparea forței de muncă. O însemnătate deosebită în activitatea comercială aparține comerțului din municipiul Chișinău, care deține circa 75% din cifra de afaceri a comerțului interior al țării.

Aspirațiile de integrare a țării noastre în Uniunea Europeană, semnarea DCFTA (2014) și obținerea statutului de țară candidată la aderarea la UE (2022), pe de o parte, și provocările contemporane, inclusiv cele legate de durabilitatea economică, socială și de mediu, pe de altă parte, amplifică importanța dezvoltării multidimensionale a comerțului.

În acest sens, elaborarea viitoarelor strategii de dezvoltare a comerțului, adaptate la provocările actuale și la viitoarele schimbări ale pieței, este de mare relevanță.

Articolul analizează evoluția comerțului din municipiul Chișinău în ultimii ani, identifică provocările cu care se confruntă și argumentează reperele strategice, prioritățile și acțiunile de dezvoltare a acestui sector până în anul 2030. Implementarea acestora va contribui la asigurarea echilibrului economic și creșterea calității vieții.

Cuvinte-cheie: *comerț interior, priorități strategice, dezvoltarea comerțului*

Comerțul a devenit un important sector social-economic în economia oricărei țări și unul din cele mai dinamice și complexe domenii ale economiei moderne, ce reclamă o importanță strategică pentru dezvoltarea sustenabilă economică, socială și de mediu a societății. Drept ramură economică, comerțul participă la formarea Produsului Intern Brut, totodată, plasându-se la interfața cu consumatorii, acest sector exercită o influență substanțială asupra calității vieții.

După cum spunea renumitul J.B. Say (1840): „înainte se credea că esența comerțului constă în schimbul de mărfuri, însă adevărata “esență” a comerțului constă, în a face produsul accesibil cumpărătorului”[1]. Respectiv, comerțul intern are misiunea de a oferi consumatorilor produse și servicii în cantitatea și de calitate solicitate, la locul și timpul cerut, precum și la prețul dorit, ceea ce reduce cheltuielile acestora generate de deplasări costisitoare [2, p.33]. Pe de altă parte, comerțul asigură informarea și educarea consumatorilor prin contactul permanent pe care îl are cu piața. Desfășurarea unui comerț modern contribuie la creșterea calității vieții, îmbogățind multe din laturile care o caracterizează (natura mărfurilor comercializate, creșterea gradului de confort ca urmare a procurării unor mărfuri cu calități deosebite, petrecerea agreabilă a timpului liber etc.).

În condițiile actuale, caracterizate prin concurență acerbă între agenții economici pe piață, amplificarea proceselor de globalizare și de extindere a marilor rețele comerciale, realizarea unui comerț modern și eficient, adaptat exigențelor consumatorilor necesită cunoașterea și utilizarea celor mai performante tehnologii și strategii comerciale.

Comerțul intern din Republica Moldova are o semnificație majoră pentru dezvoltarea socio-economică a țării, contribuind la asigurarea echilibrului economic la nivel național și la formarea PIB. Conform datelor Biroului Național de Statistică, în 2014 comerțul cu ridicata și cu amănuntul a participat la formarea PIB în mărime de 13,6%, iar în 2022 acest indicator s-a majorat până la 17,1% [3]. Volumul anual al remitențelor a consolidat poziția de lider al comerțului ca pondere în PIB. O analiză amplă a tendințelor de dezvoltare a comerțului intern, provocările cu care se confruntă, perspectivele de dezvoltare se conține în cercetările anterioare [4].

Un rol important în structura comerțului interior din Republica Moldova revine comerțului din municipiul Chișinău. Dezvoltarea acestuia, precum și recunoașterea rolului lui în arealul activităților economice și sociale din municipiu, au o semnificație majoră. Potrivit informațiilor statistice ponderea comerțului mun. Chișinău în cifra de afaceri a comerțului intern pe țară [5-6] în 2018 a constituit 73,3%, iar în 2020 – 75,5%, sau cu 2,1 puncte procentuale mai mult. Acest indicator confirmă creșterea rolului comerțului din municipiul Chișinău. Totodată acest sector joacă un rol deosebit în crearea locurilor de muncă și asigurarea bunăstării populației. Este cunoscut faptul că cea mai mare parte a nevoilor consumatorilor sunt satisfăcute prin intermediul achiziționării de bunuri și servicii prin rețeaua comercială. Deși scopul activității comerciale îl constituie obținerea de profit de către agenții economici care realizează acte de comerț, nu putem ignora faptul că comerțul îndeplinește și o funcție socială. Astfel procesul de circulație a mărfurilor contribuie la satisfacerea nevoilor și cerințelor consumatorilor, la realizarea actului de consum de către utilizatorii finali, iar consumul reprezintă una din caracteristicile nivelului de viață.

În Republica Moldova, activitatea în domeniul comerțului interior este reglementată prin Legea nr. 231/2010, „Cu privire la comerțul interior” cu modificările și completările ulterioare, care este armonizată și transpune prevederile Directivei 98/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1988 privind protecția consumatorului, transpune parțial prevederile Directivei 2019/633 a Parlamentului și a Consiliului European din 17 aprilie 2019 privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentară, etc.

Totodată activitatea în domeniul comerțului interior este promovată conform unui amplu cadru normativ, inclusiv a Legilor ”Privind administrația publică locală”, nr. 436 din 28.12.2006; ”Privind protecția consumatorilor”, nr. 105-XV din 13.03.2003; ”Cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice”, nr. 1100-XIV din 30.06.2000; ”Privind controlul tutunului”, nr. 278-XVI din 14.12.2007; hotărârilor de Guvern ”Cu privire la prestarea serviciilor de alimentație publică”, nr. 1209 din 08.11.2007; ”Cu privire la aprobarea Regulilor de funcționare a rețelei de comerț ambulant și a Regulilor de comerț în piețele din Republica Moldova”, nr. 517 din 18.09.1996; ”Cu privire la aprobarea Regulilor deservirii sociale a populației”, nr. 147 din

12.03.1996; ”Cu privire la instituirea resursei informaționale în domeniul comerțului”, nr. 1236 din 19.12.2018 cu modificările și completările ulterioare; alte acte regulatorii, iar la nivelul municipiului Chișinău de ”Regulamentul de desfășurare a activității comerciale în teritoriul mun. Chișinău” (aprobat la 09.10.2017) și deciziile Consiliului municipal Chișinău (CMC).

La 29 decembrie 2021, Primăria municipiului Chișinău a aprobat în redacție nouă ”Regulamentul de comerț local al municipiului Chișinău”. Potrivit instituției, necesitatea aprobării unui nou regulament de comerț local a fost motivată de Legea nr. 17/2021, în vigoare din 02.10.2021, prin care au fost operate modificări la Legea cu privire la comerțul interior nr. 231 din 23.09.2010. Oportunitatea aprobării Regulamentului menționat a pornit de la necesitatea realizării Planului de Implementare a Conceptului privind desfășurarea comerțului ambulant stradal în orașul Chișinău, aprobat anterior prin decizia CMC nr. 12/1 din 23.07.2020.

În același timp, direcțiile principale de dezvoltare a comerțului la nivel național și al min. Chișinău au fost stabilite în documentele de politici respective: ”Strategia de dezvoltare a comerțului interior în Republica Moldova pentru anii 2014-2020 și Planul de acțiuni pentru anii 2014-2016 privind implementarea acesteia” aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 948 din 25.11.2013 și Strategia de dezvoltare a comerțului interior în mun. Chișinău pentru anii 2015-2020. În baza acestora au fost realizate multiple acțiuni orientate spre îmbunătățirea activității de comerț la nivel republican și municipal, care au facilitat echilibrarea pieței, dezvoltarea infrastructurii comerciale, consolidarea cooperării producători-comercianți, creșterea calității prestațiilor comerciale ș.a. Deși aceste documente strategice au avut un impact benefic asupra evoluției comerțului interior, după expirarea perioadei de implementare a acestora alte documente de politici nu au fost adoptate, ce are un impact nefast asupra proceselor evolutive. În acest sens, elaborarea Strategiei de dezvoltare a comerțului la nivel de țară, dar și la nivelul municipiului Chișinău capătă valențe majore.

Având în vedere cele expuse, a fost inițiat un studiu pentru fundamentarea reperelor principale și identificarea orientărilor strategice de dezvoltare a comerțului în mun. Chișinău. În acest scop a fost efectuată analiza dimensiunii și situației actuale în domeniul de comerț din municipiu, evidențiate provocărilor cu care se confruntă acesta. Totodată a fost inițiat și un sondaj al agenților economici ce desfășoară activități comerciale și al consumatorilor pentru a identifica așteptările lor, problemele din sector și eventualele soluții de redresare, dar și viitoarele viziuni de dezvoltare a sferei comerciale din capitală.

În rezultatul analizei SWOT a sistemului de comerț din mun. Chișinău au fost scoase în evidență punctele forte și slabe, oportunitățile și riscurile desfășurării activității de comerț. Astfel, în calitate de *puncte forte* ale dezvoltării comerțului în municipiu se evidențiază: existența cadrului normativ de reglementare a activității în domeniu, implementarea sistemului informațional în comerț, creșterea continuă a ponderii comerțului organizat, modernizarea și specializarea rețelei comerciale, creșterea numărului de locuitori și migrarea cererii de cumpărare din regiuni spre unitățile de comerț din capitală etc. Dintre *punctele slabe* se remarcă: nivelul redus de competitivitate a mărfurilor autohtone, dezechilibrul în amplasarea infrastructurii comerciale, nivelul scăzut de conlucrare între organele centrale de specialitate, autoritățile administrației publice locale și sectorul privat, desfășurarea comerțului în baza patentei de întreprinzător și comerțul ilicit stradal, dar și lipsa unei structuri municipale de supraveghere a comerțului cu atribuții de control și consultanță etc.

Printre *oportunitățile de dezvoltare a comerțului* se pot menționa: posibilitatea de interconectare a Sistemului Informatic Automatizat de Gestionare și Eliberare a Actelor Permisive (SIA GEAP) gestionat de AGE cu alte sisteme și resurse informaționale ale autorităților publice cu atribuții în domeniul comerțului (ASP, IFS, CSP, ANSA, etc) și sporirea calității prestării serviciilor publice, implementarea tehnologiilor moderne în comerț prin atragerea investițiilor interne și externe, susținerea și promovarea producătorilor și produselor autohtone pe piața internă de consum, dezvoltarea formelor alternative de comerț (electronic, la domiciliu etc.), creșterea veniturilor populației ș.a. Drept *riscuri și amenințări* se constată: nivelul sporit al economiei tenebre și al traficului ilicit de mărfuri, concurența neloială pe unele segmente de piață, predominarea pe piața internă a produselor de import asupra celor autohtone, nivelul dubios al calității unor produse plasate pe piața internă, insuficiența de personal calificat în domeniul prestațiilor comerciale și sociale,

calitatea serviciilor comerciale, lipsa mecanismelor eficiente de protecție a drepturilor consumatorilor, deficiențe în promovarea unui comerț echitabil, dar și colaborarea slabă între producători și comercianți în vederea stabilirii relațiilor reciproc avantajoase.

În urma cercetărilor promovate au fost fundamentate reperele strategiei de dezvoltare a sectorului de comerț din mun. Chișinău pentru orizontul de timp până în 2030. Considerăm ca *viziunea strategică* în domeniu este ca sistemul de comerț municipal să devină cel mai performant din republică, să se bucure de o apreciere înaltă din partea consumatorilor, partenerilor, să fie recunoscut ca fiind cel mai inovativ, eficient și transparent. Totodată, în opinia noastră, *misiunea* activității în domeniul comerțului din capitală constă în crearea unui mediu economic și social favorabil pentru toți actorii pieței implicați în activitatea de comerț (consumatori, antreprenori, inclusiv producători, comercianți, prestatori de servicii) pentru satisfacerea maximală a necesităților de consum ale populației și a intereselor întreprinzătorilor prin promovarea unui comerț echitabil, competitiv, modern, sustenabil, precum și pentru stimularea tuturor formelor de antreprenariat.

Deși activitatea de comerț în mun. Chișinău în ultimii ani se caracterizează prin realizarea unor acțiuni de îmbunătățire a serviciilor și de modernizare a infrastructurii, totodată calitatea mărfurilor și organizarea procesului comercial-tehnologic și de deservire a consumatorilor necesită îmbunătățire. Din aceste considerente sunt necesare acțiuni de reengineering managerial, de re tehnologizare a proceselor comerciale, de digitalizare a activităților și serviciilor comerciale, de sporire a nivelului și culturii de deservire a consumatorilor, de aliniere la experiența europeană a prestațiilor comerciale, de sporire a implicațiilor tuturor actorilor antrenați în activitățile de comerț în circularitate și promovarea dezvoltării sustenabile.

Având în vedere importanța comerțului pentru dezvoltarea economică sustenabilă a municipiului și sporirea calității vieții populației, în scopul ameliorării situației în domeniul activităților din comerț, facilitării procesului de dezvoltare și legalizare a comerțului municipal și asigurării unui nivel adecvat de protecție a consumatorilor considerăm oportune următoarele obiective generale strategice (OGS), obiective specifice (OS) și acțiuni pentru dezvoltarea comerțului în municipiul Chișinău în perioada până în 2030.

OGS1. Perfecționarea cadrului de reglementare a activității de comerț și de prestări servicii, inclusiv de alimentație publică și logistică. În acest domeniu evidențiem drept obiective specifice și acțiuni următoarele:

OS1. Racordarea reglementărilor în domeniul comerțului interior și prestării serviciilor la cadrulul normativ comunitar european și practicile performante, pentru realizarea căruia se impun un șir de acțiuni, principalele fiind:

- revizuirea tipologiei unităților de comerț și a criteriilor de clasificare pentru unitățile de alimentație publică și argumentarea propunerilor de actualizare /modernizare/ îmbunătățire a acestora;
- actualizarea cadrului normativ privind desfășurarea comerțului specific: în zone/locuri publice din municipiu, inclusiv în cadrul activităților (evenimentelor) specializate (festivaluri, târguri, iarmaroace etc.) și cu anumite produse; revizuirea Regulilor de desfășurarea a comerțului, inclusiv în format electronic, online etc.;
- actualizarea reglementării activității și modalităților de formare a prețurilor în cadrul unităților de alimentație publică în conformitate cu cadrul normativ național și bunele practici internaționale în domeniu;
- revizuirea cadrului de reglementare a prestării serviciilor populației și elaborarea Nomenclatorului de prestări servicii și implementarea acestuia în municipiu;
- actualizarea Regulamentului de desfășurare a activității de comerț în municipiul în conformitate cu modificările normative în vigoare și practicile moderne de comerț;
- reglementarea normelor de asigurare cu suprafață comercială a populației din municipiu.

OS2. Susținerea dezvoltării comerțului electronic, acțiunile principale se vor axa pe:

- elaborarea unui set de reglementări, condiții de organizare și tehnice favorabile pentru stimularea activității participanților la comerțul (tranzacțiile) electronic;

- susținerea unui mediu competitiv în comerțul electronic, crearea condițiilor de consum confortabile pentru consumatori.

OS3. Promovarea activității de antreprenariat în comerț și prestări servicii, realizarea acestuia se va concentra pe următoarele acțiuni:

- promovarea procedurii simplificate de inițiere a activității în domeniul comerțului, alimentației publice, logisticii și de prestare a serviciilor.
- actualizarea Ghidului comerciantului conform actelor normative în vigoare.

OGS2. Modernizarea infrastructurii comerciale, de alimentație publică, a piețelor comerciale, optimizarea amplasării acestora și sporirea calității prestațiilor în aceste domenii, acest obiectiv general vizează câteva obiective specifice:

OS1. Optimizarea tipologiei și a amplasării infrastructurii de comerț și de prestări servicii, diversificarea formatelor moderne de unități în domeniu. Pentru atingerea acestui obiectiv sunt relevante următoarele acțiuni:

- analiza amplasării unităților de comerț, de alimentație publică și de prestări servicii și elaborarea unor propuneri/unui Plan de optimizare a amplasării infrastructurii comerciale (de toate tipurile), care să satisfacă necesitățile consumatorilor și să se înscrie în Planul arhitectural al municipiului;
- promovarea și dezvoltarea formatelor moderne de magazine, în special celor autohtone, care să ofere un sortiment variat de mărfuri, a operatorilor comerciali în corelare cu preferințele consumatorilor, asigurarea interacțiunii eficiente (raționale) între diferite formate de magazine, precum și dintre acestea cu producătorii/distribuitorii de mărfuri/servicii (rețele comerciale, unități mobile, piețe, iarmaroace, festivaluri etc.), eliminarea barierelor în dezvoltarea infrastructurii de diferite formate.
- îmbunătățirea aspectului arhitectural al unităților comerciale și de prestări servicii (aspectul estetic), stabilirea unor norme (cerințe) privind aspectul exterior al acestora și amenajarea spațiilor adiacente;
- optimizarea comerțului ambulant, tranziția spre condițiile stabilite în reglementările privind desfășurarea activității de comerț în municipiul Chișinău.

OS2. Dezvoltarea proceselor integrative. Realizarea acestui obiectiv vizează următoarele acțiuni:

- promovarea conceptului de integrare a comerțului în circuitul turistic, inclusiv prin promovarea comerțului cu produse cu valori culturale în municipiu, în special în zone/trasee turistice și dezvoltarea serviciilor de alimentație publică în aceste locații;
- promovarea conceptului de integrare a activității de comerț cu servicii de alimentare și de agreement;
- integrarea activității comerciale prin crearea unui lanț logistic unic.

OS3. Sporirea calității deservirii consumatorilor în unitățile de comerț, alimentație publică și în sfera de prestări servicii. Acțiunile în acest domeniu urmează să se focalizeze pe:

- asigurarea mediului confortabil pentru consumatori prin asigurarea infrastructurii comerciale și de prestări servicii eficiente (tipuri de unități de comerț, forme de comerț, amplasament teritorial al infrastructurii), prin îmbinarea armonioasă a diferitor tipuri de unități comerciale (fixe, mobile) pe teritorii (zone centrale, cartiere de locuit, zone periferice etc.);
- crearea condițiilor și asigurarea accesibilității serviciilor comerciale pentru persoanele cu nevoi speciale;
- îmbunătățirea și implementarea mecanismelor eficiente de asigurare a securității consumului și de protecție a drepturilor consumatorilor;
- revizuirea și implementarea formelor moderne de organizare a alimentației copiilor în instituțiile educaționale, monitorizarea calității meniurilor și a securității consumului;
- promovarea diversificării serviciilor de alimentație publică și catering, susținerea extinderii alimentației persoanelor social-vulnerabile;

- susținerea dezvoltării unui spectru variat de servicii, în special în sectoarele cu densitate ridicată a populației, prin dezvoltarea infrastructurii, inclusiv în baza parteneriatului cu unitățile comerciale, blocuri locative, precum și prin unități distincte de deservire socială;
- revizuirea și implementarea Conceptului de optimizare și de dezvoltare a piețelor comerciale în municipii, crearea condițiilor adecvate de activitate.

OGS3. Digitalizarea activităților comerciale, de prestări servicii, inclusiv de alimentație publică și logistică. Acest obiectiv general strategic se detaliază în următoarele obiective specifice și acțiuni:

OS1. Dezvoltarea comerțului și serviciilor comerciale electronice; facilitarea implementării și extinderii aplicării diferitor instrumentele electronice de promovare a afacerilor (e-plăți, e-marketing, e-achiziții etc.)

- digitalizarea serviciilor pentru reprezentanții mediului de afaceri;
- dezvoltarea mecanismelor de piață suplimentare pentru dinamizarea comerțului electronic, utilizarea eficientă a resurselor tehnologice;

OS2. Consolidarea Sistemului Informațional municipal de gestiune a activităților de comerț și integrarea acestuia cu alte sisteme publice, care presupune următoarele acțiuni:

- modernizarea și dezvoltarea Sistemului Informațional al comerțului municipal (Registrul electronic unic al comercianților/rețelei unităților comerciale), care ar permite monitorizarea operativă a activității comerciale, analiza situației curente, previziunea evoluției sectorului comercial;
- utilizarea oportunității ”Ghișeului Unic” în domeniul comerțului, oferirea asistenței agenților antreprenorialului în utilizarea acestuia;
- conectarea Sistemului Informațional al Primăriei cu Sistemul Informatic Automatizat de gestionare și eliberare a actelor permise.

OGS4. Asigurarea cu personal calificat, competitiv a unităților de comerț și de prestări servicii, consolidarea competențelor profesionale ale comercianților-antreprenori, cu următoarele obiective specifice:

OS1. Consolidarea potențialului uman și a competențelor profesionale, care se poate realiza prin următoarele acțiuni:

- sprijinirea și promovarea formării și dezvoltării profesionale a comercianților;
- inițierea procesului de certificare și evaluare a competențelor profesionale ale comercianților.

OS2. Asigurarea nivelului adecvat de competență profesională pentru promovarea activităților comerciale și consiliere în activitatea de antreprenariat, care se referă la:

- eliberarea actelor permise pentru organizarea comerțului exclusiv persoanelor care posedă calificarea profesională în domeniul comercial-economic sau dovedesc că personalul comercial are formare profesională în această sferă și monitorizarea respectării acestei cerințe pe parcursul activității;
- acordarea serviciilor de suport antreprenorilor în realizarea activităților comercial-economice și de prestări servicii.

OGS5. Dezvoltarea durabilă (economia circulară, verde, prevenirea pierderii și risipei alimentare).

OS1. Responsabilizare pentru prevenirea pierderii și risipei alimentare pe tot lanțul alimentar, inclusiv în sectorul de industrie hotelieră și a serviciilor alimentare. Pentru realizarea acestui obiectiv considerăm oportun:

- promovarea și susținerea operatorilor comerciali în demersul de integrare în economia circulară, în implementarea modelelor de afaceri circulare;
- elaborarea și implementarea unor mecanisme/scheme/modele de transfer a alimentelor prin donație de către operatorii din sectorul alimentar (comerț, alimentație publică) către organizațiile beneficiare (în baza unui contract de donație încheiat între operatorul din

sectorul alimentar și organizația beneficiară sau consumator, potrivit prevederilor Codului Civil nr. 1107/2002 aplicabile donației) sau direct către consumatori;

- implicarea în calitate de parteneri a operatorilor din comerț și din alimentația publică, în mod voluntar, la activitățile și campaniile inițiate de autorități cu atribuții în domeniul prevenirii pierderii și risipei alimentare și/sau inițierea propriilor activități în domeniu;
- desfășurarea acțiunilor de informare/educare consumatorilor cu privire la condițiile optime de utilizare/exploatare/ consum a produselor și de depozitare a alimentelor;
- promovarea conceptului de prelungire a duratei de viață a produselor (reparație, recondiționare, mentenanță etc.) în unitățile de comerț și de prestări servicii;
- promovarea reducerii excedentului de alimente, elaborarea unei aplicații gratuite de distribuire a alimentelor de către magazinele locale pentru a opri orice excedent de alimente aruncate (ca exemplu, Olio folosită în peste 30 de țări din întreaga lume);
- inițierea educației pentru dezvoltare sustenabilă la toate nivelurile de învățământ, inclusiv în cadrul contextelor de învățare non-formală și informală, precum și în rândul consumatorilor.

OS2. Dezvoltarea sistemului de colectare și procesare a ambalajului primar și secundar.

Acest obiectiv poate fi realizat prin următoarele acțiuni:

- promovarea conceptului și implementarea măsurilor de colectare separată a deșeurilor alimentare, pe categorii, în vederea reciclării/ valorificării/ eliminării conform ierarhiei deșeurilor și legislației specifice în vigoare;
- susținerea și promovarea fondării firmelor de colectare a ambalajului din sticlă, mase plastice, hârtie și carton, pânză, etc.

OS3. Dezvoltarea sistemului de colectare și procesare, care se poate realiza prin:

- susținerea și promovarea fondării firmelor specializate în colectare și procesare a produselor și materiilor prime provenite din activitatea de comerț și de alimentație publică (specializate pe categorii de produse).

OGS6. Consolidarea capacităților instituționale ale Direcției Generale Comerț, Alimentație Publică și Prestări Servicii a municipiului Chișinău, care include următoarele obiective specifice și acțiuni:

OS1. Asigurarea transparenței informațiilor cu caracter public și de suport antreprenorilor

- publicarea informației cu privire la activitate și asigurarea accesului cetățenilor, antreprenorilor la informația cu caracter public;
- dezvoltarea Sistemului Informațional al direcției, facilitarea conexiunii acestuia cu alte sisteme informaționale relevante ale autorităților publice;
- consolidarea potențialului uman al direcției;
- fondarea unui Call-Centru pentru comunicare continuă cu beneficiarii și consumatorii/cetățenii din municipiu;
- dezvoltarea paginii web a direcției, extinderea prezenței pe rețele de socializare; adaptarea paginii la aplicația mobilă.

OS2. Consolidarea capacităților de monitorizare a pieței și de cooperare. Pentru valorificarea acestui obiectiv se recomandă următoarele acțiuni:

- monitorizarea activității de comerț, alimentație publică, de prestări servicii și a piețelor în scopul respectării standardelor minime de asigurare a calității acestor prestații;
- sporirea gradului de consolidare a cooperării între organele centrale de specialitate, autoritățile administrației publice locale și sectorul privat;
- promovarea ocupării forței de muncă antrenate în comerț prin stimularea dezvoltării IMM.

Realizarea obiectivelor și acțiunilor strategice expuse mai sus și altor acțiuni conexe va contribui la creșterea performanțelor sistemului comercial al mun. Chișinău către anul 2030, avansarea acestuia la nivelul unui comerț modern, echitabil, competitiv, sustenabil, ajustat la politicile europene, în care primează valorile umane.

Modernizarea comerțului bazată pe sporirea eficienței funcționării sectorului și a calității servirii consumatorilor sunt sursele principale de creștere și de dezvoltare economică și socială sustenabilă a acestei sfere și de sporire a calității vieții cetățenilor.

Referințe:

1. Esența noțiunii de comerț [online]. [accesat 20.09.2023]. Disponibil: <https://administrare.info/domenii/economie/3393-esen%C5%A3a-no%C5%A3iunii-de-comer%C5%A3-%C5%9Fi-caracteristica-acestei-categorii-economice>
2. PISTOL, G. PISTOL, L., ALBU, G., MANEA G. Comerțul interior. Teorie și practică. București: Editura Economică, 2004.
3. Produsul Intern Brut în trimestrul IV și ianuarie-decembrie 2022 [online]. [accesat 8.10.2023]. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/produsul-intern-brut-in-trimestrul-iv-si-ianuarie-decembrie-2022-9497_60340.html
4. ȘAVGA, L. (coord.) Dezvoltarea comerțului și a cooperăției de consum în contextul integrării economice a Republicii Moldova în spațiul comunitar european. Chișinău: UCCM, 2019.
5. Anuarul statistic. Comerțul interior de bunuri și servicii [online]. [accesat 11.09.2023]. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/20
6. Raport privind activitatea Direcției comerț, prestări servicii și alimentație publică pentru anii 2014-2022 [online]. [accesat 15.09.2023] Disponibil: <https://comert.chisinau.md/libview.php?l=ro&idc=61&id=568&t=/Activitatea-Directiei/Rapoarte-de-activitate/Raport-privind-activitatea-Directiei-comert-prestari-servicii-i-alimentatie-publica-pentru-anul-2022>